

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА ПРАВА “КРОК”

АТВЕРДЖУЮ

Заступник голови Приймальної комісії

 Н.М. Літвін

 26

 лютого 2019 р.

ПРОГРАМА

фахового випробування

для вступу на навчання зі спеціальності 073 «Менеджмент»

для здобуття ступеня бакалавра (на 3 курс)

на основі здобутого освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого

спеціаліста, ступеня бакалавра, магістра, освітньо-кваліфікаційного рівня

спеціаліста за іншою спеціальністю

Розробник: Пазєєва Г.М., канд.екон.наук, доцент

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри

управлінських технологій

(протокол № 6 від «26» лютого 2019 р.)

Завідувач кафедри **В.Г. Алькема**

Київ, 2019

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ МЕНЕДЖМЕНТУ».....	3
РОЗДІЛ І. ТЕОРІЯ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ІСТОРІЯ ЇЇ РОЗВИТКУ.....	3
Тема 1 Поняття і сутність менеджменту.....	3
Тема 2. Передумови виникнення та етапи розвитку теорії і практики менеджменту	3
Тема 3. Еволюція управлінської думки	3
РОЗДІЛ ІІ. ФУНКЦІЇ МЕНЕДЖМЕНТУ.....	3
Тема 4. Організація як об'єкт управління	3
Тема 5. Планування в організації	4
Тема 6. Основи теорії мотивації	4
Тема 7. Управлінський контроль	4
Тема 8. Організація як функція управління.....	4
РОЗДІЛ ІІІ. ПРОЦЕС УПРАВЛІННЯ ТА ЙОГО ЕФЕКТИВНІСТЬ.....	4
Тема 9. Процес прийняття управлінських рішень	4
Тема 10. Комунікації в управлінні.....	5
Тема 11. Управління конфліктами та стресами.....	5
Тема 12. Лідерство.....	5
Тема 13. Відповіальність та етика у менеджменті.....	5
Тема 14. Ефективність управління	5
ПЕРЕЛІК ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ ПИТАНЬ.....	6
КРИТЕРІЙ оцінювання відповідей на вступних випробуваннях.....	8
ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	9

ВСТУП

Прийом вступників на основі здобутого освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста; ступеня бакалавра, магістра, освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста за іншою спеціальністю для здобуття ступеня бакалавра на спеціальність «Менеджмент» (на 3 курс) проводиться за результатами фахового вступного випробування з дисципліни «Основи менеджменту».

Програма дисципліни «Основи менеджменту»:

Вступ

Поняття «менеджмент»; види діяльності менеджерів; розподіл менеджера за рівнями управління; вимоги до майстерності менеджерів. Сутність та класифікація методів менеджменту. Адміністративні методи управління. Економічні методи управління. Соціально-психологічні методи управління

РОЗДІЛ І. ТЕОРІЯ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ІСТОРІЯ ЇЇ РОЗВИТКУ

Тема 1 Поняття і сутність менеджменту

Предмет, об'єкт і суб'єкт менеджменту. Менеджмент як система наукових знань. Методи менеджменту. Менеджмент як мистецтво управління. Менеджмент і підприємництво. Особливості управлінської праці. Сфери менеджменту. Методи досліджень. Закони, закономірності та принципи управління. Принципи управління. Сфери та рівні менеджменту.

Тема 2. Передумови виникнення та етапи розвитку теорії і практики менеджменту

Причини, історія виникнення і сутність менеджменту. Особливості і специфіка менеджменту. Основні принципи менеджменту. Тенденції розвитку теорії і практики управління. Основні напрямки розвитку теорії і практики менеджменту. Сучасні підходи до розвитку менеджменту.

Тема 3. Еволюція управлінської думки

Характеристика наукових шкіл в менеджменті. Сучасні концепції менеджменту. Класична теорія менеджменту. Неокласична теорія менеджменту. Кількісна теорія менеджменту. Інтегровані підходи до управління. Розвиток управлінської науки в Україні

РОЗДІЛ ІІ. ФУНКЦІЇ МЕНЕДЖМЕНТУ

Тема 4. Організація як об'єкт управління

Основні закони організації. Місія, філософія і політика організації. Сутність і класифікація організацій та її місце в системі управління. Загальні риси організацій. Механізм координації. Вертикальна та горизонтальна координація. Поняття, параметри і типи організаційної структури. Організаційні зміни та управління ними. Класифікація організацій.

Типи організацій в Україні

Організація як відкрита система Загальні характеристики зовнішнього середовища організації. Культура організації

Тема 5. Планування в організації

Поняття і місце планування в системі організації. Система планів в організації. Види планування у менеджменті. Методи планування. Тактичне й оперативне планування. Етапи стратегічного планування Базові стратегії. Реалізація стратегічного плану. Бізнес-планування. Завдання бізнес-планування. Складові бізнес-плану

Тема 6. Основи теорії мотивації

Поняття та елементи мотивування. Сутність, значення і необхідність мотивації персоналу. Змістовний підхід в мотивуванні. Процесуальні теорії мотивації. Процесуальний підхід в мотивуванні. Засоби мотиваційного впливу. Винагорода як інструмент мотивації

Тема 7. Управлінський контроль

Сутність і види управлінського контролю. Поняття й процес контролю. Види управлінського контролю. Модель процесу контролю. Характеристики і властивості ефективного управлінського контролю. Системи контролю. Побудова ефективної системи контролю. Принципи і цілі контролювання. Етапи процесу контролювання. Види управлінського контролю

Тема 8. Організація як функція управління

Поняття «організація». Визначення, значення і необхідність створення організаційних структур. Особливості і характеристики організаційних структур. Основні види традиційних організаційних структур. Лінійна організація. Функціональна організація. Лінійно – функціональна організація. Нетрадиційні організаційні структури. Органічна організаційна структура. Організація, орієнтована на колектив, - команда. Неформальна організація. Основні принципи і правила проектування організаційних структур. Принципи формування структури апарату управління. Достоїнства і недоліки організаційних схем.

РОЗДІЛ III. ПРОЦЕС УПРАВЛІННЯ ТА ЙОГО ЕФЕКТИВНІСТЬ

Тема 9. Процес прийняття управлінських рішень

Сутність та поняття управлінського рішення. Фактори, що впливають на процес прийняття управлінських рішень. Класифікація управлінських рішень. Основні елементи та етапи процесу прийняття управлінського рішення. Методи і моделі прийняття рішень. Досягнення американського та японського менеджменту в галузі прийняття та забезпечення виконання управлінських рішень. Моделювання. Методи прогнозування.

Тема 10. Комунікації в управлінні

Характеристики інформації. Класифікація управлінської інформації. Вимоги, які пред'являються до інформації. Поняття та процес комунікації. Типи та моделі комунікації. Види комунікацій. Організація комунікаційного процесу. Перешкоди на шляху до ефективної комунікації та шляхи їх подолання. Архітектура системи автоматизованої обробки інформації. Технічне та програмне забезпечення. Організація ділових бесід і переговорів.

Тема 11. Управління конфліктами та стресами

Сутність і призначення методів управління. Економічні методи управління. Адміністративні методи управління. Соціально-психологічні методи управління. Конфлікти в трудовому колективі. Типологія, спрямованість, розвиток і наслідки конфліктів. Способи попередження конфліктів у трудовому колективі. Методи управління конфліктами. Типові стилі поведінки в конфліктних ситуаціях.

Тема 12. Лідерство

Сутність організаційної діяльності. Повноваження, обов'язки, відповідальність. Централізація та децентралізація управління. Види організаційних структур. Критерії оцінки організаційної структури управління. Організаційне проектування. Основні функції керівника. Влада та вплив. Лідерство й авторитет. Форми впливу та влади. Типологія стилів керівництва. Суть лідерства. Теорії лідерства.

Тема 13. Відповідальність та етика у менеджменті

Відповідальність у менеджменті. Етика менеджменту. Взаємозв'язок відповідальності й етики у менеджменті. Культура і розвиток організації. Культура організації і її рівень. Основні напрямки і фактори розвитку організації. Соціальна відповідальність і нова корпоративна культура.

Тема 14. Ефективність управління

Поняття організаційної ефективності та її критерії. Підходи до визначення ефективності управління. Ключові елементи системи оцінки ефективності управлінської діяльності. Результативність і ефективність менеджменту. Показники ефективності управління. Методика розрахунку економічної ефективності управлінської праці.

ПЕРЕЛІК ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ ПИТАНЬ

1. Предмет, об'єкт і суб'єкт менеджменту.
2. Менеджмент як система наукових знань.
3. Методи менеджменту.
4. Менеджмент як мистецтво управління.
5. Менеджмент і підприємництво.
6. Особливості управлінської праці.
7. Сфери менеджменту. Методи досліджень.
8. Закони, закономірності та принципи управління.
9. Принципи управління. Сфери та рівні менеджменту.
10. Причини, історія виникнення і сутність менеджменту.
11. Особливості і специфіка менеджменту.
12. Основні принципи менеджменту.
13. Тенденції розвитку теорії і практики управління.
14. Основні напрямки розвитку теорії і практики менеджменту.
15. Сучасні підходи до розвитку менеджменту.
16. Виникнення і розвиток науки управління.
17. Класична теорія менеджменту.
18. Школа наукового управління (Ф.Тейлор, Ф. та Л.Гілберт, Г.Ганнт, Г.Форд).
19. Адміністративна школа управління (А.Файоль, М.Вебер, Л.Урвік).
20. Неокласична теорія менеджменту.
21. Школа Людських відносин (М.П.Фоллет, Е.Мейо).
22. Біхевіористська школа (К.Анджиріс, Р.Лайкерт, Д.Мак-Грегор, Ф.Герберг, А.Маслоу).
23. Кількісна теорія менеджменту. (Р.Акоф, Д.Вудворд, Д.Томпорн, Н.Лоуренс, Д.Лорш, Дж.Гелбрейт)
24. Інтегрований підхід до управління.
25. Системний підхід до управління.
26. Ситуаційний підхід до управління.
27. Сучасні напрями розвитку науки управління.
28. Розвиток науки управління в Україні.
29. Стратегічні, тактичні й оперативні плани.
30. Короткострокові та довгострокові плани.
31. Бізнес - планування.

32. Ситуаційні чинники планування.
33. Життєвий цикл організації.
34. Визначення місії організації.
35. Поняття, класифікація і постановка цілей організації.
36. Зовнішній аналіз: сприятливі можливості та загрози.
37. Внутрішня діагностика: сильні та слабкі сторони організації.
38. Оцінка стратегічних альтернатив, та вибір альтернативи.
39. Тактика, політика, процедура, правила.
40. Управління реалізацією стратегічного плану.
41. Метод бюджету.
42. Оцінка узгодженості стратегії та структури організації.
43. Поняття комунікації та її роль у системі управління.
44. Процес комунікації, його місце і функції в управлінні.
45. Елементи та етапи процесу комунікації.
46. Модель процесу комунікації.
47. Зворотній зв'язок і "шум" у комунікаційному процесі.
48. Типи комунікацій.
49. Міжособистісні й організаційні комунікації.
50. Методи комунікації.
51. Управління комунікаційними процесами.
52. Вимоги до ефективної комунікації (5c).
53. Перешкоди до ефективної комунікації.
54. Способи подолання перешкод ефективної комунікації.
55. Стратегії підвищення ефективності комунікації.
56. Плюси та мінуси конфліктів в організації.
57. Різновиди конфліктних ситуацій за складом учасників.
58. «Холодні» та «гарячі» конфлікти. Структура конфлікту.
59. Профілактика конфліктів.
60. Поняття про вислови – конфліктогени та пом'якшувачі негативних емоцій.
61. Стратегії поведінки в конфлікті.
62. Що передбачає управління конфліктом.
63. Техніки регуляції негативних емоцій.
64. Як керівник може сприяти вирішенню конфлікту між колегами.
65. Стратегія управління стресом.
66. Що робити з роздратуванням техніки управління емоціями.

67. Професійне вигоряння та як йому протидіяти. Як впливати на емоції інших?

КРИТЕРІЙ

оцінювання відповідей на вступних випробуваннях

Критерії визначають загальні підходи до визначення рівня навчальних досягнень вступників для здобуття вищої освіти ступеня бакалавра спеціальності 073 «Менеджмент» та встановлюють відповідність між вимогами до знань і умінь вступників та показником оцінки в балах.

Критерії реалізуються в нормах чотирьох рівнів досягнень: відмінно, добре, задовільно, незадовільно.

Рівень досягнень	Оцінка (5- бальна шкала)	Оцінка (12- бальна шкала)	Оцінка (шкала від 100 до 200 балів)
відмінно	5	10-12	180-200
добре	4	7-9	150-179
задовільно	3	4-6	120-149
nezадовільно	2	1-3	100-119

Відмінно – знання вступника є глибокими, міцними, системними, вступник вміє застосовувати знання для виконання завдань, вміє самостійно оцінювати різноманітні ситуації, виявляти і відстоювати особисту позицію.

Добре – вступник знає істотні ознаки понять, явищ, вміє пояснити основні закономірності, а також самостійно застосовувати знання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Відповідь правильна, логічна, обґрунтована, хоча у ній бракує власних суджень.

Задовільно - вступник відтворює основний навчальний матеріал, виконує завдання за зразком, володіє елементарними знаннями з дисципліни. Визначення понять дає з помилками й неточностями.

Незадовільно – відповідь фрагментарна, характеризується початковими уявленнями про предмет вивчення.

При оцінюванні відповіді на вступному випробуванні враховуються:

- правильність, логічність, обґрунтованість, цілісність;
- рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, класифікувати, узагальнювати, робити висновки тощо;
- вміння виявляти проблеми та розв'язувати їх;
- самостійність суджень.

ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Ігнатьєва І.А. Особливості впливу бізнес-середовища на формування якості менеджменту на підприємствах легкої промисловості / І. А. Ігнатьєва, Я. В. Лісун // Економіка та держава : Міжнародний науково-практичний журнал. - К. : Редакція журналу "Економіка та держава". - 2010. - N11. - С. 48-53
2. Акмаева Р. Менеджмент организации на основе принятия новой управлеченческой парадигмы / Р. Акмаева // Проблемы теории и практики управления. - 2011. - №11 . - С.98-108 (Шифр П10/2006/11)
3. Аксентюк М.М. Роль контроллера в управлінській діяльності / М. М. Аксентюк // Актуальні Проблеми Економіки : Науковий економічний журнал. - К. : ВНЗ "Національна академія управління". - 2010. - N9. - С. 187-192
4. Антонюк А.А. Взаємозв'язок внутрішнього маркетингу та менеджменту на підприємстві / А. А. Антонюк // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво : Науково-виробничий журнал. - Запоріжжя : Гуманітарний університет "Запорізький інститут державного та муніципального управління". - ISSN 1814-1161. - 2010. - N 6. - с.19-23
5. Антонюк О. Адміністративний менеджмент: теоретико-методологічні засади / О. Антонюк // Персонал. - 2012. - № 12. - С. 58-65 (Шифр П01/2006/12)
6. Блинова У. Методологические основы мониторинга в системе антикризисного менеджмента / У. Блинова // Проблемы теории и практики управления. - 2010. - №11 . - С.
7. Бобровська О. Зміст і технологія реалізації функцій корпоративного управління в муніципальному менеджменті / О. Бобровська // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. - 2011. - №1. - С.170-177 (Шифр В32/2006/1)
8. Богоявленська Ю. Праксеологічні підходи у менеджменті / Ю. Богоявленська // Економіка України : Політико-економічний журнал Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України, Міністерства фінансів України та Національної академії наук України. - К. : Преса України. - ISSN 0131-775X. - 2010. - N1. - С. 59-65 (Шифр Е01/2005/1)
9. Бондаренко В. Методические подходы к оценке эффективности основных концепций менеджмента / В. Бондаренко // Проблемы теории и практики управления. - 2012. - №10 . - С.105-113 (Шифр П10/2006/10)
10. Ванюрихин Г. Метод балансовых вариаций в креативном менеджменте / Г. Ванюрихин, О. Репина, В. Тихобаев // Проблемы теории и практики управления : Международный журнал / Совет стран-членов Международного научно-исследовательского института проблем управления. - М. : Международный издательский совет. - ISSN 0234-

4505. - 2013. - N 12. - с.100-109 (Шифр П10/2006/12)

11. Виробничий менеджмент: підручник/ М. П. Бутко [та ін.] ; ред. М. П. Бутко. - К.: Центр учебової літератури, 2015. - 424 с.

12. Гаффорова Е. Интеграция системы менеджмента качества в общую систему управления предприятием / Е. Гаффорова // Всё о качестве. Отечественные разработки. - 2012. - №1(40). - С.7-24

13. Герасимова Е. Формирование и мониторинг системы менеджмента качества кредитной организации / Е. Герасимова // Проблемы теории и практики управления. - 2013. - №11 . - С.43-51

14. Герасимова С.В. Методичне та кадрове забезпечення управління інвестиційною діяльністю акціонерних товариств / С. В. Герасимова // Актуальні Проблеми Економіки : Науковий економічний журнал. - К. : ВНЗ "Національна академія управління". - 2013. - N12. - С. 151-160

15. Гуткевич С.О. Ефективність функціонування системи менеджменту якості на підприємстві з позицій попроцесного підходу / С.О. Гуткевич, О.В. Кравченко // Актуальні Проблеми Економіки : Науковий економічний журнал. - К. : ВНЗ "Національна академія управління". - 2011. - N3. - С. 75-85

16. Дубровская Е.С. Методы оценки удовлетворенности потребителей / Е.С. Дубровская // Методы менеджмента качества. - 2012. - №4. - С.26-30

17. Камінський А. Аналіз систем ризик - менеджменту в банках України / А. Камінський // Банківська справа : Науково-практичне видання. - К. : Т-во "Знання" України. - ISSN 1605-2008. - 2008. - N6. - С. 10-20

18. Карякин Р.А. Будущее компании, в которой отсутствует принципы менеджмента качества / Р.А. Карякин // Методы менеджмента качества. - 2013. - №3. - С.19-24 (Шифр М09/2006/3)

19. Колот О. Практичні аспекти застосування системи боргового ризик-менеджменту / О. Колот // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. - 2013. - №3 . - С.326-330 (Шифр В32/2006/3)

20. Кондрацька Л.П. Методологія побудови системи управління конкурентоспроможністю підприємства на ринку робочої сили / Л. П. Кондрацька // Актуальні Проблеми Економіки : Науковий економічний журнал. - К. : ВНЗ "Національна академія управління". - 2010. - N12. - С. 169-181

21. Крикавський Є.В. Матеріальні потоки у логістиці промислового підприємства: монографія/ Є. В. Крикавський, Н. М. Васильців, В. А. Фалович. - Львів: Вид-во Львівської

політехніки, 2015. - 252 с.. - (Світ маркетингу і логістики)

22. Макаренко І.О. Особливості управління господарським ризиком в умовах ринкової економіки / І.О. Макаренко // Актуальні Проблеми Економіки : Науковий економічний журнал. - К. : ВНЗ "Національна академія управління". - 2013. - N6. - С.159-166 (Шифр А02/2006/6)

23. Макаренко М.В. Обґрунтування ефективних управлінських рішень на рівні підприємства / М. В. Макаренко // Актуальні Проблеми Економіки : Науковий економічний журнал. - К. : ВНЗ "Національна академія управління". - 2013. - N12. - С. 181-188 (Шифр А02/2006/12)

24. Максютенко І.Є. Менеджмент якості авіатранспортних процесів / І. Є. Максютенко // Актуальні Проблеми Економіки : Науковий економічний журнал. - К. : ВНЗ "Національна академія управління". - 2006. - N9. - С. 192-200

25. Непряев Н.И. Региональная политика и системы менеджмента качества в органах государственного управления / Н. И. Непряев // Методы менеджмента качества. - 2013. - №10 . - с.5-9 (Шифр М09/2006/10)

26. Нечкин П.Г. Внедрение системы менеджмента качества в предприятиях сферы услуг сотовой связи / П.Г. Нечкин // Качество. Инновации. Образование. - 2011. - №1. - С.41-46 (Шифр К08/2006/1)

27. Никифоров Г.В. Информационные системы - ключ к построению эффективной СМК / Г.В. Никифоров // Методы менеджмента качества. - 2011. - №1. - С.42-47 (Шифр М09/2006/1)

28. Новаківський З.В. Застосування показників фінансової звітності у менеджменті / З.В. Новаківський // Фінанси України : Науково-теоретичний та інформаційно-практичний журнал Міністерства фінансів України. - К. : В-во "Редакція журналу "Фінанси України". - 2012. - N12. - С. 65-69

29. Орлова О.І. Соціально-психологічні умови застосування гри в процесі підготовки менеджерів до розробки та прийняття управлінських рішень / О.І. Орлова // Економіка та держава. - 2014. - №2. - С.53-55

30. Павліха Н. Принципи просторового менеджменту сталого розвитку / Н. Павліха // Економіка України : Політико-економічний журнал Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України, Міністерства фінансів України та Національної академії наук України. - К. : Преса України. - ISSN 0131-775X. - 2013. - N1. - С. 40-46 (Шифр Е01/2006/1)

31. Романова І.М. Використання математичного методу обрахування вагових коефіцієнтів при прийнятті рішень в менеджменті / І. М. Романова // Вчені записки /

Університет економіки та права "КРОК". - К., 2013. - N15. - С. 149-155 (Шифр В18/2006/15)

32. Самохина Т. Сколько стоит твой бизнес? / Т. Самохина // Дистрибуция и логистика. - К. : ООО "Квента". - 2007. - N 1. - с.24-28

33. Свиткин М.З. От менеджмента качества к качеству бизнеса по рекомендациям стандарта ИСО 9004 / М.З. Свиткин // Всё о качестве. Отечественные разработки. - 2011. - №1(40). - С.24-73

34. Свиткин М.З. Социально-этические аспекты менеджмента и бизнеса / М.З. Свиткин // Методы менеджмента качества. - 2006. - №2. - С.36-42

35. Терещенко Н.В. Модель комплексной оценки результативности СМК / Н.В. Терещенко // Методы менеджмента качества. - 2012. - №4. - С.12-17

36. Транченко Л.В. Методи та інструменти посилення впливу механізму управління на діяльність підприємств / Л.В. Транченко // Актуальні Проблеми Економіки : Науковий економічний журнал. - К. : ВНЗ "Національна академія управління". - 2008. - N3. - С. 92-97

37. Ульянченко О.В. Зарубіжний досвід розвитку менеджменту як інструменту управління підприємствами / О. В. Ульянченко // Економіка та держава : Міжнародний науково-практичний журнал. - К. : Редакція журналу "Економіка та держава". - 2013. - N 1. - с.27-31

38. Хміль Ф. Міфи зарубіжної науки менеджменту і українські реалії / Ф. Хміль // Економіка України : Політико-економічний журнал Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України, Міністерства фінансів України та Національної академії наук України. - К. : Преса України. - ISSN 0131-775X. - 2011. - N5. - С. 66-72

39. Чайка В.А. Инновации и системы менеджмента качества / В.А. Чайка // Всё о качестве. Отечественные разработки. - 2010. - №2(35). - С.19-26

40. Чистякова Н.Э. Методология определения результативности и эффективности технологических процессов / Н.Э. Чистякова, Б.Н. Гусев // Качество. Инновации. Образование. - 2010. - №1. - С.56-58

41. Шадрин А. О концепции системы менеджмента предприятия на основе международных стандартов / А. Шадрин // Стандарты и качество. - 2013. - №11. - С.34-44 (Шифр С10/2004/11)

42. Янковська Л.А. Оптимізація трудового потенціалу в системі менеджменту персоналу промислового підприємства / Л. А. Янковська // Актуальні Проблеми Економіки : Науковий економічний журнал. - К. : ВНЗ "Національна академія управління". - 2010. - N9. - С. 200-204